

**Указания за организиране и провеждане
на професионално-практическото обучение на специализантите в задочна форма
на обучение към Департамента за езиково обучение и продължаващо образование
(ДЕОПО) при ЮЗУ „Неофит Рилски“**

Организацията и провеждането на професионално-практическото обучение на специализантите към Департамента за езиково обучение и продължаващо образование (ДЕОПО) при ЮЗУ „Неофит Рилски“ се осъществява съгласно Закона за висшето образование и произтичащите от него нормативни документи, Наредбата за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител“, Наредба № 15 от 22.07.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти и Правилника за образователните дейности на Югозападен университет „Неофит Рилски“.

Професионално-практическото обучение се организира от Университета чрез сключване на договор между Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“ и Директора на базовата институция (основно училище, средно училище, профилирана гимназия, професионална гимназия и др.).

Съгласно Учебния план на специализантите към Департамента за езиково обучение и продължаващо образование (ДЕОПО) при ЮЗУ „Неофит Рилски“, професионално-практическото им обучение се осъществява чрез следните видове практика: Хоспитиране, Текуща педагогическа практика (ТПП) и Стажантска практика (СП).

I. Права и отговорности на участниците в професионално-практическото обучение

Участници в организацията и провеждането на професионално-практическото обучение са специализантите, учителите-наставници и преподавателите от университета - отговорници на обучението.

1. Права и отговорности на специализанта (стажант)

1.1. Права на специализанта (стажант)

1.1.1. Специализантът има право да проведе професионално-практическото обучение съобразно местоживеенето си, при условие, че посочената базова институция има сключен договор с ЮЗУ „Неофит Рилски“. В допълнение се прилага служебна бележка, удостоверяваща съгласието на базовата институция за провеждане на професионално-практическо обучение за конкретни специализанти, учители-наставници и времетраене на провеждане.

1.1.2. Специализантът има право на консултации с учителя-наставник от базовата институция (училището).

1.1.3. Специализантът има право да ползва материално-техническата база на базовата институция (училището).

1.1.4. Специализантът има право да разработва и прилага собствени теоретико-приложни разработки за обогатяване на учебния процес и педагогическото взаимодействие.

1.1.5. Специализантът има право на обратна информация за проведената от него учебно-възпитателна работа от страна на преподавателя-отговорник на професионално-практическото обучение и учителя-наставник.

1.2. Отговорности на специализанта (стажант)

1.2.1. Специализантът е отговорен да завери стажантския си дневник в Учебен отдел преди началото на практиката.

1.2.2. Той е отговорен за своето присъствие, подготовка и участие в професионално-практическото обучение в базовата институция (училището).

1.2.3. Специализантът е отговорен за опазване от него на материално-техническата и методическа база на базовата институция (училището).

1.2.4. Той е отговорен за спазване на Правилника и вътрешния ред в базовата институция (училището).

1.2.5. Специализантът е длъжен да обсъжда своите идеи при разработката на план-конспектите с учителя-наставник.

1.2.6. При заболяване специализантът веднага трябва да уведоми учителя-наставник и отговорника на професионално-практическото обучение за наложилото се отсъствие.

1.2.7. Специализантът е отговорен за отработването (когато това е възможно) на основателните отсъствия в предварително уговореното време с преподавателя-отговорник на професионално-практическото обучение и учителя-наставник.

2. Права и отговорности на преподавателя-отговорник на професионално-практическото обучение (ръководител на практиката) на специализанта (стажант)

2.1. Права на преподавателя-отговорник на професионално-практическото обучение (ръководител на практиката) на специализанта (стажант)

2.1.1. Ръководителят на практиката има право неограничен брой пъти да посещава базовата институция и да наблюдава урочната и извънурочната дейност на специализанта без предварително уведомление.

2.2. Отговорности на преподавателя-отговорник на професионално-практическото обучение (ръководител на практиката) на специализанта (стажант)

2.2.1. Ръководителят на практиката утвърждава графика за провеждане на професионално-практическото обучение на специализантите в базовите институции и ги информира относно календарното време на провеждането му.

2.2.2. Той подпомага осъществяването на нужните контакти между учителите-наставници и специализантите, като насърчава последните към гъвкавост, креативност, новаторство в текущите им дейности.

2.2.3. Ръководителят на практиката наблюдава професионално-практическото обучение на специализантите и своевременно решава евентуални възникнали проблеми.

2.2.4. Той посещава базовата институция (училището), наблюдава, консултира и оценява урочната и извънурочна дейност на специализанта.

2.2.5. Ръководителят на практиката контролира специализанта и учителя-наставник за воденето на Дневник за ежедневното присъствие и дейност на стажанта. При необходимост взема своевременно съответни решения.

2.2.6. При констатирани нарушения от страна на специализанта и неизпълнение на отговорностите му, докладва случая на Катедрен съвет с предложение за санкции срещу специализанта, включително прекъсване на професионално-практическото му обучение.

3. Права и отговорности на учителя-наставник (базов учител)

3.1. Права на учителя-наставник (базов учител)

3.1.1. При несправяне със задълженията от страна на специализанта, учителят-наставник има право да изиска съответно прекъсване на неговата практика.

3.2. Отговорности на учителя-наставник (базов учител)

3.2.1. Учителят-наставник запознава специализанта с Правилника за вътрешния ред на базовата институция и воденето на учебната документация.

3.2.2. Той подпомага специализанта да опознае учениците от базовия клас.

3.2.3. Учителят-наставник оказва професионално-методическа помощ и присъства на уроците, провеждани от специализанта.

3.2.4. При отсъствие на специализанта своевременно уведомява ръководителя на практиката.

3.2.5. Той оценява текущата работа на специализанта с качествена оценка и дава необходимите препоръки за подобряването ѝ.

II. Хоспитиране

Хоспитирането се състои от 15 часа целенасочено наблюдение, протоколиране и анализ на уроци, педагогически ситуации, извънкласни форми на работа и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие при учител-наставник под ръководството на преподавател от университета. То подпомага прилагането на придобитите теоретични знания и методически умения в реална училищна среда, като развива компетентности за самостоятелно и ефективно планиране, подготовка и преподаване под ръководството на учителя-наставник, комуникация и педагогическа рефлексия.

III. Текуща педагогическа практика (ТПП)

Текущата педагогическа практика (ТПП) се състои от 30 часа целенасочено наблюдение, планиране, организиране, провеждане и самоанализиране на педагогически ситуации, уроци и други организационни форми на обучение в базова институция при учител-наставник под ръководството на преподавател от университета.

Специализантите заверяват стажантските си дневници в Учебен отдел, преди започване на практиката. По време на провеждането ѝ не се разрешава разместване помежду им извън утвърдения график.

Учителите-наставници провеждат системен контрол върху работата на специализантите, присъстват на всички уроци, като удостоверяват това с подпис в стажантския дневник, конферират и дават насоки за предстоящите уроци.

Текущият контрол на ТПП се осъществява от преподаватели от ДЕОПО при ЮЗУ „Неофит Рилски“ - отговорници на професионално-практическото обучение.

IV. Стажантска практика (СП)

Стажантската практика се състои от 45 педагогически ситуации, включващи самостоятелно участие на специализантите в образователния процес и/или в други организационни форми в базовата институция, провеждани под ръководството на учител-наставник и преподавател от университета. Този норматив от часове се разпределя както следва:

- планиране и провеждане на най-малко 10 часа учебни занятия;
- наблюдения и анализ на поне 4 учебни занятия;
- останалите педагогически ситуации са свързани със запознаване с институцията, ръководството, правилниците за дейност, училищния учебен план и други документи, участие в училищния живот, разработване на дидактически нагледни средства, съставяне на изпитни материали, проверка на домашни и изпитни работи.

До СП се допускат само специализанти, които успешно са положили изпита си по методика на обучението по съответната учебна дисциплина, приключили са успешно предишните два етапа от професионално-практическото си обучение (хоспитиране и ТПП) и са заверили стажантските си дневници в Учебен отдел преди началото на стажантската практика.

Директорът на базовата институция не приема на практика специализанти, които не са включени в утвърдения график. По време на СП не се разрешава разместване на специализантите извън утвърдения график.

Специализантите провеждат СП по съответната учебна дисциплина, като изнасят уроци в задължителната, избираемата или факултативната подготовка според възможностите на базовата институция, норматива на учителя-наставник и утвърдения график.

Учителите-наставници провеждат системен контрол и дават насоки върху работата на специализантите и удостоверяват проведената практика с подпис в стажантския дневник.

Текущият контрол на СП се осъществява от преподавател от университета. Всеки специализант, стажант-учител, изготвя портфолио със следното съдържание:

- протоколи, съдържащи анализ на наблюдаваните учебни занятия;
- план-конспекти на проведените учебни занятия;
- подбрани и/или разработени допълнителни дидактически материали;
- оценка (количествена и качествена) от учителя-наставник.

Портфолиото на специализанта (стажант) и оценката на учителя-наставник са неделима част от цялостната документация за оценяване работата на стажанта през СП. Портфолиото се изготвя съобразно конкретните методически изисквания за преподаваната учебна дисциплина.

СП приключва с качествена оценка за дейността на специализанта-стажант от учителя-наставник (в стажантската книжка) и текуща оценка от преподавателя-отговорник на професионално-практическото обучение за цялостната работа на стажанта, включително неговото портфолио.

V. ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ

За случаите, непредвидени в настоящия Регламент, катедра „Продължаващо образование и приложение на изкуствения интелект“ и катедра „Езиково обучение“ взимат решение - след постъпване на докладна записка от отговорниците на професионално-практическото обучение.

Настоящите правила се актуализират с решение на Съвета на ДЕОПО по предложение на Катедрените съвети на катедра „Продължаващо образование и приложение на изкуствения интелект“ и катедра „Езиково обучение“.

Документът е приет с решение на Съвета на ДЕОПО – Протокол № 6 /6.10. 2026 г.